

LAG OM RÄTT TILL ARBETSTAGARES UPPFINNINGAR 29.12.1967/656

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 §

Beträffande uppfinning, som gjorts av person i annans tjänst, arbetstagare, och som är patenterbar i Finland, gäller vad i denna lag stadgas. Lagen äger motsvarande tillämpning jämväl på person i offentligträttsligt tjänsteförhållande.

Övertar arbetsgivaren sådan rätt till en arbetstagares uppfinning som begränsar arbetstagarens rätt att söka eller få patent på den, anses uppfinningen till denna del vara en sådan uppfinning som är patenterbar i Finland, om inte arbetsgivaren anför sannolika skäl enligt vilka det föreligger hinder för att meddela patent. (10.6.1988/526)

På en uppfinning som en person som är anställd vid en finländsk högskola eller en person som innehar en forskartjänst vid Finlands Akademi och som utför forskning vid en finländsk högskola har gjort i denna egenskap tillämpas lagen om rätt till uppfinningar vid högskolor (369/2006). (19.5.2006/370)

Denna lag gäller ej den som med stöd av värnpliktslagen är i försvarsmaktens tjänst.

I denna lag avses med koncern en koncern enligt 1 kap. 6 § bokföringslagen (1336/1997) samt en kommun eller en samkommun och företag som dessa har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § och 6 § 2 mom. bokföringslagen. (15.12.2000/1078)

2 § (10.6.1988/526)

Denna lag skall iakttas, om inte något annat har avtalats eller kan anses framgå av anställningen eller av andra omständigheter. Ett avtalsvillkor som strider mot 3 §, 6 § 2 mom., 7 § 1 och 3 mom., 7 a §, 8 § 2 mom. eller 9 § är dock ogiltigt.

3 §

Arbetstagare har till sin uppfinning samma rätt som annan uppfinnare, om ej annat följer av stadgandena i denna eller annan lag.

4 § (15.12.2000/1078)

Har en uppfinning tillkommit som resultat av arbetstagarens verksamhet för att fullgöra sina arbetsuppgifter eller väsentligen genom utnyttjande av erfarenheter i arbetsgivarens rörelse eller inrättning, eller i en inrättning eller rörelse inom ett företag som hör till samma koncern som arbetsgivaren, har arbetsgivaren, om utnyttjandet av uppfinningen faller inom verksamhetsområdet för arbetsgivaren eller ett företag som hör till samma koncern som denne, rätt att helt eller delvis förvärva rätten till uppfinningen. Utgör uppfinningen resultat av en i arbetet förelagd, närmare för arbetstagaren angiven uppgift, har arbetsgivaren sådan rätt även om utnyttjandet av uppfinningen inte faller inom verksamhetsområdet för arbetsgivaren eller ett företag som hör till samma koncern som denne.

Är det fråga om en uppfinning vars utnyttjande faller inom verksamhetsområdet för arbetsgivaren eller ett företag som hör till samma koncern som denne, men som tillkommit i annat samband med anställningen än vad som avses i 1 mom., får arbetsgivaren förvärva rätt att utöva uppfinningen.

Önskar arbetsgivaren förvärva en mera omfattande rätt till en uppfinning som avses i 2 mom. än vad som sägs där, eller rätt till en uppfinning som tillkommit utan samband med anställningen men vars utnyttjande dock faller inom verksamhetsområdet för arbetsgivaren eller ett företag som hör till samma koncern som denne, har arbetsgivaren företrädesrätt att förvärva nämnda rätt genom att komma överens om detta med arbetstagaren.

5 § (10.6.1988/526)

Gör en arbetstagare en uppfinning som avses i 4 §, skall han utan dröjsmål skriftligen underrätta arbetsgivaren därom och samtidigt ange uppfinningens innebörd så att arbetsgivaren på grundval därav kan förstå uppfinningen. På arbetsgivarens begäran skall arbetstagaren även meddela sin uppfattning om i vilket samband med anställningen som uppfinningen har kommit till.

Har arbetstagaren, innan den skyldighet som avses i 1 mom. uppkommit, fått information om verksamhetsområdet för ett företag som hör till samma koncern som arbetsgivaren och avviker detta verksamhetsområde i väsentlig grad från arbetsgivarens verksamhetsområde, gäller arbetstagarens anmälningsskyldighet också uppfinningar på det först nämnda företags verksamhetsområde. (15.12.2000/1078)

6 §

Arbetsgivare, som vill förvärva honom enligt 4 § 1 eller 2 mom. tillkommande rätt till uppfinning, skall senast inom fyra månader från det arbetsgivaren mottog i 5 § avsedd underrättelse skriftligen meddela arbetstagaren, att han övertager viss rätt till uppfinningen. Inom samma tid skall arbetsgivaren även göra bruk av honom enligt 4 § 3 mom. tillkommande företrädesrätt.

Innan fyra månader förflutit från det meddelande enligt 5 § mottagits, får arbetstagaren inte utan arbetsgivarens skriftliga samtycke förfoga över en uppfinning som avses i 4 § eller röja något så att av detta kan följa att uppfinningen blir offentlig eller utnyttjas för någon annans räkning. Arbetstagaren är dock berättigad att, sedan underrättelse skett enligt 5 §, söka patent på uppfinningen i Finland. Härvid får arbetstagaren inte lämna in ansökan till patentmyndigheten innan en månad har förflutit från det då han eller hon gav arbetsgivaren ett skriftligt meddelande om sin avsikt att ansöka om patent på uppfinningen. (15.12.2000/1078)

7 §

Förvärvar arbetsgivare enligt 4 § eller på annan grund rätt till uppfinning som arbetstagare gjort, är arbetstagaren, även om annat avtalats före uppfinningens tillkomst, berättigad att för denna av arbetsgivaren erhålla skälig ersättning.

Vid ersättningens bestämmande skall särskild hänsyn tagas till uppfinningens värde och till omfattningen av den rätt arbetsgivaren förvärvat samt till arbetstagarens anställningsvillkor ävensom den betydelse i övrigt anställningen må ha haft för uppfinningens tillkomst.

Har talan om ersättning inte väckts inom tio år från det arbetsgivaren meddelat att han övertar rätten till uppfinningen, är rätten till talan förverkad. Har patent på uppfinningen sökts, kan talan dock alltid väckas inom ett år från det patent meddelades. (10.6.1988/526)

7 a § (10.6.1988/526)

Arbetsgivaren är skyldig att lämna arbetstagaren de upplysningar som behövs för att ersättningen för uppfinningen skall kunna bestämmas, framför allt upplysningar om de patent som sökts och meddelats på uppfinningen samt om tillverkningsmängderna och försäljningspriserna i fråga om alstren av uppfinningen eller de alster som tillverkats i enlighet med den metod som uppfinningen avser.

Arbetstagaren är skyldig att lämna arbetsgivaren nödvändiga upplysningar om uppfinningen och utnyttjandet av den.

8 §

Har patent sökts inom sex månader efter anställningens upphörande på sådan uppfinning, varpå stadgandena i 4 § skulle tillämpas, om uppfinningen tillkommit medan anställningen varade, skall uppfinningen anses gjord under anställningen, såframt uppfinnaren icke anför sannolika skäl för att den tillkommit efter det anställningen upphört.

Överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare, som inskränker den sistnämndes rätt att förfoga över uppfinning, vilken göres mer än ett år efter anställningens upphörande, är ogiltig.

9 §

Utan hinder av vad genom dom eller avtal blivit bestämt om ersättning enligt 7 §, må rätten annorlunda förordna därom, såframt väsentligen ändrade förhållanden påkalla det. Arbetstagare må dock icke förpliktas att återbära redan erlagd ersättning.

Om jämkning av villkor i avtal om rätt till arbetstagares uppfinning gäller vad som är stadgat i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/29). (17.12.1982/961)

10 § (10.6.1988/526)

Den som till följd av denna lag har fått kännedom om en uppfinning, någon annans affärs- eller yrkeshemlighet eller någon annans ekonomiska ställning får inte olovligen yppa saken för en utomstående.

11 § (10.6.1988/526)

För att avge utlåtanden i frågor som avser tillämpningen av denna lag eller lagen om rätt till uppfinningar vid högskolor finns en uppfinningsnämnd med en ordförande och åtta ledamöter. (19.5.2006/370)

Ordföranden och två ledamöter utnämns av statsrådet för viss tid bland personer som inte kan anses företräda arbetsgivar- eller arbetstagarintressen. Ordföranden och en av de nämnda ledamöterna, som samtidigt är vice ordförande, skall ha avlagt examen för domartjänst och vara

förtrogna med domarvärv. Den andra ledamoten skall vara tekniskt utbildad samt förtrogen med patentfrågor.

De övriga ledamöterna, som skall vara förtrogna med arbetsförhållanden och uppfinningsverksamhet och av vilka tre företräder arbetsgivarsidan och tre arbetstagersidan, utnämns av statsrådet för tre år i sänder på förslag av respektive organisationer. (19.5.2006/370)

För varje ledamot i nämnden utnämner statsrådet en suppleant som skall uppfylla de för ledamoten stadgade behörighetsvillkoren.

11 a § (10.6.1988/526)

Ett utlåtande av uppfinningsnämnden kan begäras av arbetsgivaren och arbetstagaren samt av en domstol när en tvist om en uppfinning har hänskjutits till domstolen. Samma rätt har även patent- och registerstyrelsen, när den behandlar ansökan om patent på uppfinningen. En part skall meddela nämnden om han eller hon har för avsikt att följa utlåtandet. Meddelandet skall ges in inom två månader från utgången av den månad då parten fick ett exemplar av utlåtandet. (15.12.2000/1078)

Nämnden kan även vara skiljedomstol, om arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens om detta. Härvid iakttas lagen om skiljemannaförfarande (46/28), om inte något annat följer av denna lag.

Kostnaderna för nämndens verksamhet betalas av statens medel. Då nämnden är skiljedomstol, fastställer handels- och industriministeriet ordförandens, ledamöternas och sekreterarens arvoden.

Nämnden har rätt att av arbetsgivaren och ett företag som hör till samma koncern som denne samt av arbetstagaren få de uppgifter som är nödvändiga för att ett utlåtande skall kunna ges. Nämnden skall offentliggöra sitt utlåtande och sin skiljedom, om inte detta helt eller delvis skulle strida mot den sekretessplikt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Är ansökan om patent på en uppfinning anhängig, får utlåtandet inte offentliggöras förrän handlingarna är offentliga enligt 22 § patentlagen (550/1967). (15.12.2000/1078)

Närmare föreskrifter om nämnden meddelas av statsrådet.

L om skiljemannaförfarande 46/1928 har upphävts genom L om skiljeförfarande 967/1992. Handels- och industriministeriet är nuförtiden arbets- och näringsministeriet, se SRf om arbets- och näringsministeriet 1024/2007. Se SRb om nämnden för arbetstagers uppfinningar 830/1988.

11 b § (19.5.2006/370)

I samband med den uppfinningsnämnd som nämns i 11 § kan finnas en sektion för ärenden som gäller uppfinningar som görs vid högskolorna. Det som i 11 och 11 a § föreskrivs om nämndens uppgifter och verksamhet gäller i tillämpliga delar också den sektion som handlägger högskoleuppfinningar.

Ordförande för sektionen är uppfinningsnämndens ordförande. Opartiska ledamöter är uppfinningsnämndens två opartiska ledamöter. De övriga ledamöterna, som skall vara förtrogna

med högskoleförhållanden och uppfinningsverksamhet och av vilka tre företräder högskolorna som arbetsgivare och tre uppfinnarna som arbetstagare, utnämns av statsrådet för tre år i sänder på förslag av respektive organisationer. För varje ledamot i sektionen utnämner statsrådet en suppleant som skall uppfylla de för ledamoten föreskrivna kraven.

Beslut om vilka ärenden som handläggs i sektionen fattas av uppfinningsnämndens ordförande tillsammans med de opartiska ledamöterna.

12 § (31.1.2013/102)

Twistemål som gäller arbetsgivares eller arbetstagares rättigheter enligt denna lag handläggs i marknadsdomstolen. Härvid i tillämpliga delar tillämpas vad som föreskrivs om rättegången i patentärenden.

I marknadsdomstolen handläggs även tvister som gäller rätten till en uppfinning som avses i denna lag och för vilken har sökts europeiskt patent enligt den europeiska patentkonventionen (FördrS 8/1996), om arbetstagaren huvudsakligen arbetade i Finland när han eller hon gjorde uppfinningen. Om det inte kan visas i vilken stat arbetstagaren huvudsakligen arbetade, ska målet handläggas i marknadsdomstolen, om arbetsgivaren när uppfinningen gjordes hade ett verksamhetsställe i Finland där den arbetstagare som gjorde uppfinningen arbetade. Målet kan behandlas i marknadsdomstolen även då de tvistande parterna muntligen eller skriftligen har avtalat att marknadsdomstolen är behörig domstol i målet och ett sådant avtal är tillåtet enligt lagstiftningen i den stat vars lagstiftning tillämpas på arbetsavtalet.

13 §

Närmare bestämmelser om tillämpningen av denna lag utfärdas genom förordning.

14 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1968.

Denna lag äger icke tillämpning på uppfinningar, som tillkommit före den 1.1.1968.

Ikraftträdelsestadganden:

17.12.1982/961:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. Den tillämpas även på avtal om rätt till arbetstagares uppfinning vilket slutits före lagens ikraftträdande.

Regeringens proposition 247/81, Lagutsk. bet. 6/82, Stora utsk. bet. 136/82

10.6.1988/526:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1988.

Lagens 7 § 3 mom. och 7 a § tillämpas inte på uppfinningar om vilka arbetstagaren före ikraftträdandet har underrättat arbetsgivaren i enlighet med 5 §.

Regeringens proposition 3/88, Andra lagutsk. bet. 4/88, Stora utsk. bet. 45/88

22.12.1995/1698:

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som stadgas genom förordning. (L 1698/1995 trädde i kraft enligt F 103/1996 den 1.3.1996.)

RP 161/95, EkUB 29/95, RSv 170/95

15.12.2000/1078:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

RP 147/2000, EkUB 29/2000, RSv 162/2000

19.5.2006/370:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

RP 259/2004, KuUB 1/2006, RSv 28/2006

31.1.2013/102:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2013.

Ett tvistemål som har blivit anhängigt i tingsrätten innan denna lag träder i kraft handläggs enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 124/2012, LaUB 15/2012, RSv 158/2012